

**Miejsce
na naklejkę**

MHM-R1_1P-091

**PRÓBNY EGZAMIN
MATURALNY
Z HISTORII MUZYKI**

**STYCZEŃ
ROK 2009**

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 17 stron, nuty i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy przykładów muzycznych, a część trzecia napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **50 punktów**

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

PESEL ZDAJĄCEGO

**KOD
ZDAJĄCEGO**

CZEŚĆ I

TEST SPRAWDZAJĄCY WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI USTALONE
W STANDARDACH WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH Z HISTORII MUZYKI
(20 punktów)

Zadanie 1. (1 pkt)

Poniżej podano listę instrumentów z różnych epok. Podkreśl dwa, które powstały w XIX wieku.

fidel, fortepian, wiolonczela, saksofon, harfa, akordeon, dudy, serpent

Zadanie 2. (2 pkt)

A. Podaj nazwisko kompozytora, który w finale swej ostatniej symfonii zwanej „Reformacyjną”, wprowadził chorał *Ein feste Burg ist unser Gott* i opracował go w sposób fugowany.

.....

B. Podaj tytuł i twórcę dzieła skomponowanego w XIX wieku, które należy do gatunku symfonii koncertującej.

Tytuł:

Kompozytor:

Zadanie 3. (1 pkt)

Poniżej przedstawiono trzy przykłady dawnych notacji. Jedna z nich uwzględnia specyfikę wykonawstwa instrumentalnego. Pod właściwym przykładem wpisz nazwę tej notacji.

Przykład 1.

Przykład 2.

Przykład 3.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (1 pkt)

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. W tym celu obok każdego zdania wpisz słowo *prawda* lub *fałsz*.

A.	Mozart rozpoczął tworzenie symfonii stosunkowo późno, w wieku szesnastu lat, kiedy został mianowany koncertmistrzem dworskim arcybiskupa Colloredo.	
B.	Większość dojrzałych symfonii Mozarta ma budowę czteroczęściową, jednak nawet w późnej jego twórczości spotkać można symfonie trzyczęściowe.	
C.	Trzy ostatnie symfonie Mozarta: Es-dur KV 543, g-moll "Tragiczna" KV 550 oraz C-dur "Jowiszowa" KV 551 powstały w przeciągu kilku letnich tygodni roku 1788.	

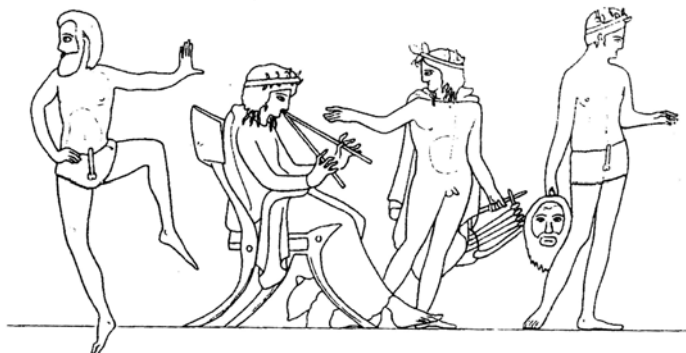
Zadanie 5. (1 pkt)

Poniżej przedstawiono fragment utworu, w którym zastosowana jest technika charakterystyczna dla twórczości kompozytorów szkoły burgundzkiej. Nazwij tę technikę.

Zadanie 6. (1 pkt)

Na poniższym fragmencie malowidła z V w. p.n.e. przedstawiono grupę osób przygotowujących się do występu w dramacie satyrów. Wymień trzy, widoczne tu rodzaje aktywności artystycznej, które w dramacie greckim składają się na tzw. *sztukę synkretyczną*.

1. 2. 3.

Zadanie 7. (2 pkt)

Zapoznaj się z fragmentami dwóch utworów. Drugi z nich jest przykładem tzw. *stylu palestrinowskiego*.

Przykład 1.

Example 1 shows a musical score with two systems. Each system consists of a vocal line (soprano and alto parts) and a lute accompaniment. The lyrics are: "To - da mi vi - da hos a - me. Si me a - Y por siem - - pre hos a - ma - re. - ma - ys yo - no lo - se." The style is characterized by a complex, polyphonic texture with many accidentals and a fast, intricate lute accompaniment.

Przykład 2.

Example 2 shows a musical score with a vocal line and a lute accompaniment. The lyrics are: "Et in ter - ra pax ho - mí - ni - bus bo - nae". The style is characterized by a simple, homophonic texture with a clear melody and a simple lute accompaniment.

A. Wyjaśnij krótko, dlaczego przykład pierwszy nie może być zaliczony do tego stylu.

.....
.....

B. Wymień dwie cechy stylu palestrinowskiego, które występują w przykładzie drugim.

1.

2.

Zadanie 8. (1 pkt)

Poniżej umieszczony jest fragment przedmowy do jednej z najsłynniejszych oper romantycznych. Z podanych poniżej tytułów podkreśl ten, do którego odnosi się cytowany fragment przedmowy oraz podaj nazwisko kompozytora, który jest autorem wskazanej przez siebie opery.

Czarodziejski flet, Straszny dwór, Wolny strzelec, Aida

Kompozytor:

Musiałem szukać najbardziej charakterystycznych tonów i barw dźwiękowych dla tych dwóch pierwiastków (tj. życia łowieckiego i demonicznych mocy) i wprowadzić je nie tylko tam, gdzie je zaznacza autor libretta, lecz i tam, gdzie mogły wywołać właściwy efekt [...]. Łatwo mogłem znaleźć barwę dźwiękową w instrumentacji dla odmalowania lasu i życia łowieckiego, lecz trudność tkwiła w tym, by znaleźć nowe melodie dla waltorni, a utrzymać je w najprostszej i ludowej formie. [...] Słowa «wpadłem w sidła ciemnych duchów» wskazały mi, jaki zasadniczy ton należy nadać całej operze. Jak najczęściej musiałem słuchaczom przypominać owe ciemne moce za pomocą barwy i melodii [...]. Długo zastanawiałem się nad wyborem środków technicznych dla odmalowania nastroju grozy – oczywiście, że musiały to być ciemne i ponure barwy dźwiękowe, a więc najniższe rejestry skrzypiec, wiol i basów, a zwłaszcza niskie tony klarnetów, żalosne dźwięki fagotów, najniższe tony waltorni i głuche uderzenia kotłów.

Zadanie 9. (1 pkt)

W XX wieku jazz przeniknął do muzyki klasycznej. Podaj dwa przykłady tego zjawiska, wskazując dzieła dwóch różnych kompozytorów.

1. **Kompozytor:**

Tytuł:

2. **Kompozytor:**

Tytuł:

Zadanie 10. (1 pkt)

Cud mniemany, czyli Krakowiacy i górale Jana Stefaniego to jedna z pierwszych oper, określanych mianem polskiej opery narodowej. Wymień trzy cechy dzieła uzasadniające użycie tego określenia.

1.

2.

3.

Zadanie 11. (1 pkt)

Poniżej wymieniono tytuły różnych utworów barokowych oraz nazwiska ich twórców. Przyporządkuj kompozytorom po jednym tytule.

1. B. Pękiel
2. M. Zieleński
3. G. G. Gorczycki

- A. *Offertoria et communiones*
- B. *Completorium*
- C. *Audite mortales*
- D. *Sonata La Folia*

1.	

2.	

3.	

Zadanie 12. (1 pkt)

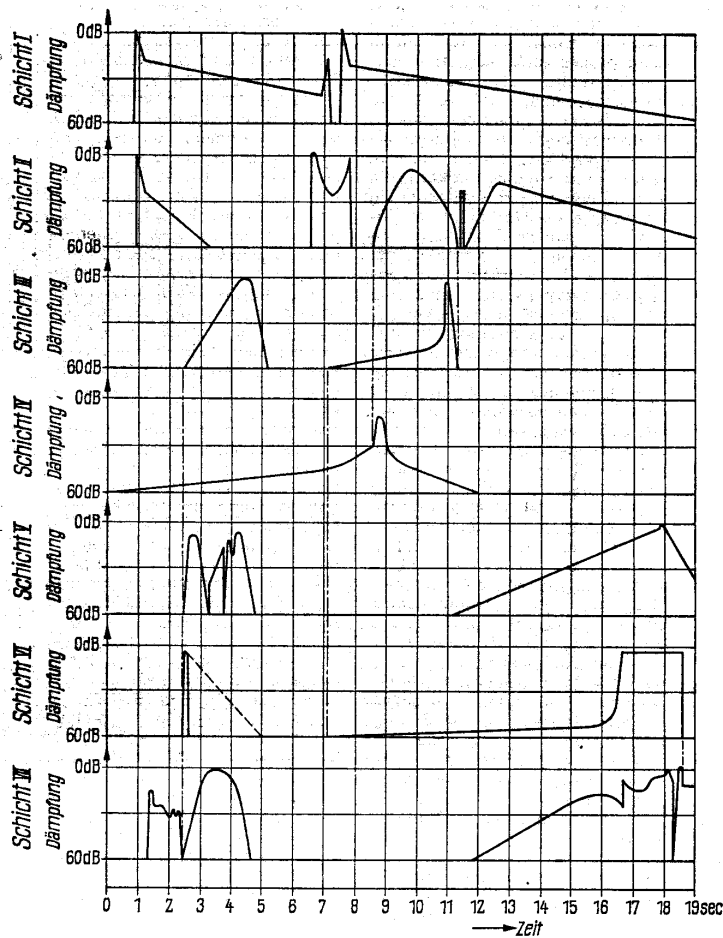
Poniżej przedstawiono zapis muzyki XX wieku. Podaj, jaki rodzaj muzyki jest w ten sposób notowany.

Zeit – czas

dB – decybele

Schicht – warstwa

Dämpfung – tłumienie

Zadanie 13. (2 pkt)

Wymień dwa gatunki muzyki programowej, które obecne są w twórczości Ryszarda Straussa oraz podaj po jednym tytule jego dzieł, będących przykładem tych gatunków muzycznych.

	Gatunek	Przykład dzieła
1.		
2.		

Zadanie 14. (2 pkt)

A. Podaj przyczynę powstania (genezę) *dramma per musica* przełomu renesansu i baroku.

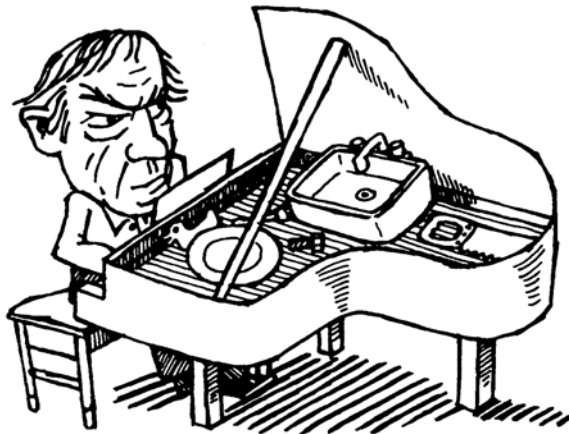
.....
.....

B. Wskaż dwie cechy tego gatunku, tworzonego przez artystów należących do *Cameraty florenckiej*.

1.
2.

Zadanie 15. (2 pkt)

A. Podaj, jak nazywa się przedstawiony karykaturalnie na ilustracji sposób użycia fortepianu.

.....

B. Podaj nazwisko kompozytora, który po raz pierwszy użył fortepianu w taki sposób.

.....

CZĘŚĆ II
ANALIZA PRZYKŁADÓW MUZYCZNYCH
(10 punktów)

Na podstawie nagrań i nut przeprowadź analizę przykładów zgodnie z poleceniami w zadaniach nr 16 - 19. Z treścią poleceń zapoznaj się **przed** przystąpieniem do przesłuchania nagrań.

Zadanie 16. (3 pkt) 🎧

Zapoznaj się z pierwszym przykładem dźwiękowym i poniższym fragmentem zapisu *Sederunt principes* Perotinusa, a następnie wykonaj polecenia A, B i C.

Se-

(derunt)

A. Określ gatunek muzyczny.

.....

B. Scharakteryzuj środki techniki kompozytorskiej dotyczące melodyki utworu, zwracając uwagę na relacje *muzyka - tekst* oraz na traktowanie *cantus firmus*.

.....

.....

.....

C. Wyjaśnij, na czym polega rytmika modalna zastosowana w tym utworze.

.....

.....

.....

Zadanie 17. (2 pkt)

Zapoznaj się z zapisem początkowego fragmentu *Fugi VII* z cyklu *Kunst der Fuge* J. S. Bacha. Zwróć uwagę na trzy pierwsze pokazy tematu i określ zastosowane tutaj dwa charakterystyczne sposoby jego przekształcania.

Andante sostenuto.
f sempre legato e marcato

1.
2.

Zadanie 18. (3 pkt) 🎧

Zapoznaj się z przykładami dźwiękowymi: drugim (D. Buxtehude – *Passacaglia d*) i trzecim (J. S. Bach – *Passacaglia c*) oraz zapisem początkowych fragmentów tych utworów (w załączniku nutowym), a następnie wykonaj polecenia A, B i C.

- A. Podkreśl w nutach pierwszy pokaz tematu w *Passacagli d* Buxtehudego.
- B. Porównaj tematy obu utworów i wskaż dwa podobieństwa w sposobie ich kształtowania pod względem melodyczno-rytmicznym.

1.
2.

- C. Wyjaśnij, na czym polega technika wariacyjna zastosowana w obu przykładach muzycznych.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 19. (2 pkt) 🎧

Zapoznaj się z czwartym przykładem dźwiękowym oraz fragmentem zapisu nutowego *Sonaty h-moll* F. Liszta, a następnie wykonaj polecenia A i B.

A. Określ technikę kompozytorską zastosowaną w tym fragmencie utworu.

.....

B. Wskaż dwie cechy tej muzyki, charakterystyczne dla stylu romantycznego.

1.

2.

BRUDNOPIS